

BALÁZS GÉZA

Szombathely város nyelve

A VÁROSOK NYELVÉNEK LEÍRÁSA

Városaink nyelvének (nyelvjárásának, regionális köznyelvének) leírása még gyerekcipőben jár, annak ellenére, hogy számos (megközelítésmódjában, módszerében különböző) kezdeményezést ismerünk. Négy típusú kutatást különböztethetünk meg. Az első megközelítésmódok nyelvjárástudományiak voltak és főleg a városokban beszélt nyelvjárásokra összpontosítottak. Mivel „tisza nyelvjárást” városainkban ritkán beszélnek, kifejlődtek a regionális köznyelvi (a nyelvjárások és a köznyelv kapcsolatát mutató) kutatások. Ezek továbbfejlődéseként jelentek meg a szociolingvisztikai kutatások, amelyek a társadalmi rétegződések szerinti nyelvhasználati különbségeket kívánták feltárni. Ezekkel ritkán érintkeztek, inkább párhuzamosan folytak főleg néprajzi megalapozottságú, művelődéstörténeti városnyelvi kutatások is. (Hasonló jellegű városnyelvi, városnéprajzi kutatásokra lásd a következő példákat: Rihtman-Augustin, 1984, Kallmeyer 1987, Niederhauser 1990. A témához kapcsolódó figyelemfelhívó előadásom Szombathelyen, az egyik dialektológiai szimpóziumon hangzott el, s Szombathelyen is jelent meg: Balázs 2000.) A magyar városok nyelvének leírásában leginkább Szegedet és Budapestet tekinthetjük példának. A pesti nyelv (vagyis inkább szleng) nyelvészeti leírását Bárczi Géza (1932) sürgette, Balázs Géza (2013) pedig egy kulturális antropológiai-nyelvészeti munkát jelentetett meg ennek kapcsán. A budapesti szociolingvisztikai interjú (Buszi) már a kizárólagos nyelvészeti megközelítést mutatja. A debreceni „cívís” nyelvének szótári programját még Csűry Bálint indította el, de csak napjainkban sikerült befejezni a munkát, amely tartalmaz egykori néprajzi leírásokat, szótárt és szólástárat (Kálnási 1999, 2005, 2009). A szegedi nyelv művelődéstörténeti-néprajzi-nyelvjárási monográfusa a nyelvész-néprajzkutató Bálint Sándor (1957, 1970) volt, napjainkban pedig megjelent egy szociolingvisztikai leírás is (Kontra—Németh—Sinkovics 2017), amelyet a Buszi mintájára Szöszi-nek is neveznek: szögedi szociolingvisztikai interjú. Akadnak még kiadványok más városaink nyelvéről is: Hatvan (G. Varga 1980), Orosháza (Zilahi 1981), Békés (Végh 1983).

SZOMBATHELY NYELVE

A Szabó Géza nevéhez köthető szombathelyi dialektológiai „iskola” mind a hagyományos, mind a modern dialektológiai irányzatokat befogadta, műhelyéből számos inspiratív dolgozat került ki. A szombathelyi városnyelvi kutatást először regionális köznyelvi keretben Szabó Géza (1978, 1980) vetette fel. A Szombathelyhez kötődő dialektológiai szimpóziumokon később is szóba került Szombathely nyelvének, nyelvjárásának kutatása. Szombathely felvilágosodás kori nyelvész professzora, Kresznerics Ferenc már gyűjtött helyi szavakat, szólásokat (Dobri 1993, Tóth é. n.).

Szombathely nyelvének szociolingvisztikai keretben való leírását Hajba Renáta (2012) el is végezte. Dolgozatát így összegzi: „Értekezésemben Szombathely beszélt nyelvének jellemzőit igyekeztem feltárni – különös tekintettel a regionális köznyelviség átmeneti nyelvhasználati sávjára. A nyelvjárás – regionális köznyelviség – köznyelv közti nyelvi változás felderítése céljából szociodialektológiai szempontú szinkron változásvizsgálatra, a nyelvi mozgás megragadására vállalkoztam, amellyel eddig a regionális köznyelvi kutatások kevésbé foglalkoztak. Meghatároztam tehát a város nyelvhasználatára jellemző nyelvi jelenségek körében mutatkozó változási irányokat, illetve elkülönítettem egymástól a nyelvjárás és a regionális köznyelvi sávot. Továbbá elkészítettem a helyi regionális nyelvhasználat szociolingvisztikai állapotleírását. Kutatásom annyiban is hiánypótló, hogy vizsgáltam a település területi tagolódású nyelvi rétegeinek nyelvhasználatát. A látszólagosidő-vizsgálat mellett követéses valóságosidő-vizsgálatokat is végeztem a nyelvi változás nyomonkövetésére.” (Hajba 2012: 149.)

Úgy vélem azonban, hogy Szombathely nyelvének művelődéstörténeti-antropológiai-néprajzi jellegű leírásával még adósak vagyunk. Ez azért is lenne fontos, mert ez szorosan kapcsolódik a város művelődéstörténeti hagyományaihoz, és a városba érkező nem szombathelyi illetőségűnek rögtön feltűnnek a szombathelyi beszédszakások. Szombathely városának nyelvhasználatában erőteljesen feltűnnek a környező nyelvjárás jellemzői; Szombathely regionális köznyelve közelebb áll a nyugati nyelvjáráshoz, mint a köznyelvhez. Írásomban – hangsúlyozottan tallózó anyaggyűjtéssel és esszéisztikus módon – ezzel kapcsolatos észrevételeket, szempontokat kívánok fölvetni.

SZOMBATHELYIZMUSOK, SZOMBATHELY REGÉNYE

Lipp Tamás (1983) Diágregénye 1967-ben játszódik – ki nem mondva, de felismerhetően – Szombathelyen, az akkor alakult tanárképző intézetben. Ezt megerősítette nekem Maróti István¹, aki tanúja volt eseményeknek. A főiskolás regény egy KISZ-vezető jelölést mesél el: az azzal szembeni diktatórikus fellépést, koncepciósfegyelmet, valamint lázadást, árnyékhatalmat. A regényben megjelenő „szombathelyizmusok”, azaz szombathelyi jellemzők: határ menti város, „mely mindig közelebb esett Bécshez, mint Budapesthez” (198), 50-es évekbeli pályaudvar freskókkal, „kitérős” villamos, felszabadulási emlékmű kimustrált tankkal, az Alpokból érkező metsző szél, a jól megduzzadt patak, Nagy Zúgó, nyomós szél, néhány kilométerre innen katonaiskola (utalás Otlíkra). További szocializmus-jegyek a regényből: négerkocka, népművelő, oktatástechnika, demokratikus centralizmus, interurbán, csúcstíká, haladó hagyomány, hangulatjelentés. Amikor Lipp Tamás felidézi Magyaródi József gigantikus URH-hálóját, a „valóság szövetét”, amelyet a Főiskola köre épít, az internet mai világát előlegezi. A megidézett személyek Maróti István szerint mind azonosíthatók (de ez most nem célunk). A szerző eredeti szóhasználata és hasonlatai: fanyar és hűvös volt, mint a téli birsalma (131), szeme úgy jár körbe, mint a vízcicsibor (215). További fontos utalások: „az események, – ha nagyon odafigyelünk rájuk – kiformálják a maguk sza-

vait” (166), „amióta világ a világ, reggel 8 és 12 között még soha semmi fontos nem történt” (225), „szükségünk van az ismétlődésekre” (336), „Még alig múlt öt óra, de már az egész város kihalt” (345) – szombathelyi mondás: a tyúkokkal fekvő város, „Most már tudom, hogy azok a történetek, amelyeket végig tudunk mondani, ide kötnék bennünket, ehhez a tájhoz” (362).

SZOMBATHELY NYELVE

Szombathely lakosainak nyelve szociokulturális okokból ugyanolyan heterogén, mint bármely más városunknak a nyelve. De azért van egy domináns nyelvhasználat, amelyet az idegen rögtön észrevesz, ha megérkezik Szombathelyre. Más tájról származó, Szombathelyen tanuló egyetemistákat kérdeztem meg arról, hogy mi ragadta meg őket legjobban a szombathelyiek (ott élő, helyi főiskolások, egyetemisták) nyelvhasználatában. Három egyetemista csoportban 35-en válaszoltak a kérdésemre, s ezekből állítottam össze a következő jelenségcsokrot.² Mielőtt azonban nyelvi szintenként rendezve bemutatnám az anyagot, a legjellemzőbb, minden szombathelyi számára közismert nyelvi rigmust vegyük szemügyre. Több változatban, többféle írásmódban létezik ugyanis egy „Vas megyei” jellemző nyelvjárási rigmus, amelyet gyakran hallani (az interneten számos helyen megtalálható), s amelyet nem föltétlenül kritikai vagy élcelődő jelleggel mondanak (persze ettől még lehet, hogy valaki megsértődik hallatára).

Vas megye és Szombathely sajátos nyelvéről egy internetes fórumon (Milyen Vas megyei tájszavakat ismertek?)³ többek között ezek szerepelnek: „Smarni és porozinkó – császarmorzsa, Granatirmars – krumplis tészta, bakszekér (de ennek van másik neve is anyáéknál, de nem jut eszembe), kulló – kétkerekű szállítóeszköz, plutyka – kelkáposztafőzelék, akadékbán van – útban van, muslinca – muslica, cseresnye – cseresznye, rajt – rajta (van valamin), esszcájj – evőeszköz (a német Esszeug után), stafíring – hozomány, vőfény – vőfély. És a borsodi vőlegényem kedvence: baca (gyerek) :D Ez kb. rendetlent, rosszat jelent :) Meg ugye a zs-zés: húzsvét, Vazsvár, ázsványvíz, stb. Huszonéves születésem óta vagyok Vas megyei, de az Őseim is itt élnek már pár száz éve. Hirtelen ennyi jutott eszembe.”

VAS MEGYE, VASVÁR...

A rigmus köznyelvi változata:

(1) Vas megye, Vasvár, ott terem a lekvár.

A rigmus nyelvjárást utánozó változata:

(1a) „Vazs megye, Vazsvár, odderem a legvár (lekvár)”, hozzátesszik: „a vazsiak így beszélnek”⁴

A rigmus szövegváltozata:

(2) „Vazs megye vazsvár, harizsnya, legvár!”

A rigmus további szövegváltozata, amely állítólag valamelyik helyi állomás hangosbemondóját utánozza:

(3) „Vazs megye vazsvár, a vonad nem áll meg dzsag lazzsid”

(3a) „végülis vазs megye vазsvár odderem a legvár, meg zсárvár vазsudállomás a vonat csak lazzsit de nem áll meg”

Az első (1) és a harmadik (3) rigmus összekapcsolva, amely anekdotának is beillik:

(4) „Vазs megye vазsvár, itt terem a legvár, a vonat nem áll meg csak lazzsit, kérem a kedvezs utazsokat a menetiránt kifeszített hálóba ugorjanak...”

A jelenséget nevezhetjük nyelvjáráscsúfolónak, vagy semlegesen: nyelvjárásutánzónak, a vasúti hangosbemondó utánzásának mondanivalója pedig valamilyen tréfát, anekdotát sejtet. A nyelvjárásutánzó hatását minden esetben az elhangzás körülményei jelentik. Megfigyelésem szerint csak jóindulatú tréfálkozás, és nem következik belőle feszültség. Egy saját magam által gyűjtött „igaz történet” szerint egy alföldi férfi azért szeretett bele későbbi feleségébe, mert olyan „édesen” mondta, hogy: „ollan kedvezs vagy”.⁵

HANGTANI JELENSÉGEK

A most következő nyelvi jelenségeket tehát Szombathelyen tanuló, nem szombathelyi egyetemi hallgatók észrevételei alapján állítottam össze.

Kétféle e hang, a nyílt e-nek á-ba hajló ejtése: „á mint álámér vágány mellett tessék vigyázni”.

Felső nyelvállású, rövid magánhangzók: kut, ujság, husát, utközben (kút, újság, húsát, útközben)

Visszaható hasonulás, a v zöngésítő szerepe: ödven, od van, tezsvér, egyenezs vonal, illedve (ötven, ott van, testvér, egyenes vonal, illetve). Ez a visszaható hasonulás ihlette a korábban már említett „Vas megyei” nyelvjárásutánzót.

Magánhangzó-közi helyzetben mássalhangzó megnyúlása: pappír, hűttő, szöllő, magassan, erőssen, ellem (papír, hűtő, szőlő, magasan, erősen, elem).

ALAKTANI JELENSÉGEK

A tárgyrag előhangzóval való illeszkedése: tényérat.

Kötőhangzó betolódása: kinyittani (kinyitni).

A vásárol ige rövidített alakja: bevásáni, bevásáttam (bevásárlani, bevásároltam).

Határozószó-rövidítés: benn, rajt (bízok benn, elgondolkodik rajt ~ bízok benne, elgondolkodik rajta).

Határozószó utáni tárgyrag elhagyása: bennünk (elvittek bennünk színházba).

Mutató névmás teljes alakja: az miatt, ez helyett (amiatt, ehelyett).

Vonzat: megyek/sietek a buszra/vonatra (buszhoz, vonathoz).

SZÓKÉSZLETI JELENSÉGEK

ágyruha (ágynemű)

baca (gyerek; buta)

bacán (szedetten-vedetten)

becsuk; becsukja a rádiót (kikapcsolja a rádiót)

betesz; beteszi az ajtót (Kérem, tegyék be az ajtót ~ csukják be az ajtót)

csuklya (kapucni)
elszab; elszabta a képet (eltépte a képet)
granatér (krumplistészta)
kagyula, kagyiló, kagyilló (meztelen csiga)
kettyós (bolond)
kimos; kimossa a haját (megmossa a haját)
kinyit; kinyitja a tévét (bekapcsolja a tévét)
lalás (stikkes, buta)
lehúz; lehúzza a redőnyt (leengedi a redőnyt)
megbacul (szerencsétlenül viselkedik)
melence (vájling)
ölöndül (zajong)
plutyka, pulutyka (kelkáposztafőzelék)
préshurka (prézshurka) disznósajt
rempül (szid, csepül)
smarni (császármorzsa)
tócsi (krumplis étel)
vágás, a kenyér vágása (a kenyér szelése)

SAJÁTOS NÉVADÁS

A városi helynevek gyűjtésének már számos példája van: az egyszerű helynévlistáktól a gazdag művelődéstörténeti (lexikális anyagot is felvonultató) közlésekig. Szombathely város helynévanyagának feltérképezése még hátravan. Most csak néhány történeti példát mutatok be – részben kedvcsinálás céljából (talán akad valaki az ELTE Savaria Egyetemi Központ magyar szakán, aki ennek nyomán készít efféle munkát, példát szakdolgozat gyanánt).

Néhány adat az egykori szombathelyi nyelvész professzortól, Kresznerics Ferenc-től: Ördög gátja, Szőke földje, Pityer. És a leírásuk:

„Ördög’ gátja: Egy szoros mély út a Szombathelyi szőlő-hegyben, hol hajdan a Nemeteket meg szorították a Magyarok, és meg verték” (Kreszn. I, 189).

„Szőke’földje Szombathely mellett. In antiquis documentis vocatur Terra Grisei” (Kreszn. II, 231)

„Pityer. Vendég-fogadó a Szombathelyi határban” (Kreszn. II, 134)⁶

A szocializmus alatti katonai szlengben a Vas megyei katonák neve krobót volt, Vas megye pedig Krobócia (a krobót eredetileg a horvátokat jelöli). Internetes bejegyzésekből: „tudod mit? dobok egy mailt a Karagity századosnak (azóta talán ezredes, 94-ben volt főnököm) hogy hol is van Krobócia.:))) ő kőszegi, és mi 94-ben úgy tudtuk, úgy tartották hogy gyakorlatilag EGÉSZ Vas megye az Krobócia”; „még jó hogy Szombathelyen voltam határór 1994-1995-ben és tudom hogy hol van Kro-

bócia... nem Zalában hanem Vasban Szentgotthárdól fel egész Zsiráig”; „még a századosomat is úgy hívták hogy Karagity,köszegi krobót ember.:)))”

SZOMBATHELYI SZÓLÁSOK

Nincs szombathelyi szólásgyűjtemény sem, pedig már Kresznerics is feljegyzett szólásokat. Az egyik szombathelyi szólásnak több változata is van:

Ivott a kupái kútból; nem heába, hogy ittál a kupái kutbúl; Szombathelyi, ivott a kupái kutbúl. Hogy mit jelent? „Ezzel a mondattal Szombathely táján azt jelentik, hogy valakinek az esze elbujdosott. Kupái kút Szombathelyen a Zöld-fa vendégfogadó előtt volt, de már régen be tömték, a ki ebből ivott azt mondták, hogy megbolondult.” Kapcsolódik ehhez valami nehezen megfejtendő adoma is egy „Répási nevezetű Szürke Barát és ennek húga, Répási Jurka” kapcsán, akik – föltehetőleg bolondok lévén – „Szombathelyen tartózkodván hol szánakozásra, hol nevetségre indították a Várost”. Haláluk után „a kupái kutbúl való ivás most is fenn van a Szombathelyieknél, kiket leginkább avval csufolnak, hogy a kupái kutbul ittak.”

Egy másik szólás, a hozzá kapcsolódó anekdotával:

Kinek nem tetszik a szittyen szotty fogadjon az Kippen koppot. Másként: Kinek nem tetszik a tittyen tottyom fogadjon az kippen koppot. Eredete Kresznerics szerint: „Szombathely körül egy Plébánosnak volt egy vén szakácsnéja, egyszer a Plébánosnak kedve durrant. Le vesz egy húszast. Azt mondja a szakácsnéjának: tied lesz a húszas, ha egy lábon a szobában fel alá ugrálsz egy fertálig. A szakácsné ugrál, de nem győzvé a másik lábát is leeresztette. Vissza rántja a Plébános a húszast. Újra kezd a szakácsné ugrálni, de másodszer is, harmadszer is le tette a másik lábát. A Plébános semmit nem adott neki, hogy folyvást nem ugrálhatott egy lábon. Erre megharagudván a vén szatyor azt mondta: kinek nem tetszik a tittyen tottyom fogadjon az kippen koppot.”

Ma is ismert mondás: Még a hamut is mamunak mondja. Kresznerics korabeli változata: El-fáradtam még ma a hamut is mamunak mondom, (ezt hallottam egy kőfejtő rabtul 11-ik Márciusban 1802 Szombathelyen). Kresznerics magyarázata: „Csak innen is kitetszik, hogy a H.-bötünek kemény a kimondása, minthogy a fáradt ember még a hamut is mamunak mondja.”

Tégy jót az ördöggel pokolba visz érette. – Az öreg Bölétül hallottam 23-dik 9-ben 809.⁷

Kresznerics további Vas megyei szólásai közül néhány megtalálható az Aranyigazságok című népszerű, a kétszázadik évfordulóra megjelent könyvben (Kiss és társai, 2016: 76, 79): Ízetlen, mint a csepregi ital, Hijába Kámba a búcsúra, ahol pap nincs.

További, Szombathelyhez kapcsolható szólások: Szombathely, a magyar Weimar. A szép hasonlat forrása Szombathely 19. századi fejlődéséhez kapcsolódik: „Ezt a szellemi fellendülést méltatta az Idők Tanúja című lap 1862. november 22-i számában, amikor Somogy Lipót püspökről írt emlékezésében, említve a líceum tanárainak, és a városban élt tudós férfiaknak, Bitnitz Lajosnak, Szilasy Jánosnak, a két

Szaniszlónak, a Szenczyeknek, Nagy Jánosnak a nevét, így ír: „... Vannak városok, melyek őrhelyeivé lettek az ily férfiak dicső emlékének, melyek Magyarország egyik 'Weimar'-jává tették Szombathelyt” (Dobri 1993: 513).

TOVÁBBI MAI SZÓLÁSOK

„Szombathely, a nyugat királynője” – úgynevezett metaforikus szólás. „Szombathely a tyúkokkal fekvő város” – arra utal, hogy a szombathelyiek korán fekszenek, hamar elcsendesül a város.

NYELVHASZNÁLATI (PRAGMATIKAI) JELENSÉGEK

Egy különleges jelenségre hívta fel a figyelmemet egy Vas megyei származású, s röntgenorvosként sokáig Budapesten dolgozó nő. Azt mondta, hogy mindig fölismerte a Vas megyei betegeket – a mosolyukról: „Van valami sajátos mosoly a szemük sarkán”.

ÖSSZEFOGLALÁS

A írás a városantropológia és városi népnyelv kutatása módszerével kívánta leírni Szombathely nyelvének főbb jellemzőit: népi adatközlők (főleg szombathelyi egyetemisták), valamint folklorisztikus és irodalmi források alapján.

SZAKIRODALOM

- Balázs Géza (2000) A városi népnyelv és a folklór. Antropológiai nyelvészeti kutatás a városban. 11–19. In: Nép–nyelv–társadalom. Végf József emlékezetére. A Berzsenyi Dániel Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai IV. Szerk.: Szabó Géza, Molnár Zoltán. Szombathely, 2000.
- Balázs Géza (é. n. ~ 2013) A pesti nyelv. Városnyelvi kalauz. Inter Nonprofit Kft., Budapest.
- Bálint Sándor (1957) Szegedi szótár. I–II. Akadémiai, Budapest
- Bálint Sándor (1970) Szegedi példabeszédek és jeles mondások. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Szeged
- Bárczi Géza (1932/1980) A „pesti nyelv”. A városi népnyelv kérdéséhez. In: A magyar nyelv múltja és jelene. Gondolat, Budapest
- Dobri Mária (1993) Kresznerics Ferenc, 1766-1832. Vasi Szemle, 4. sz. 511-539.
- G. Varga Györgyi (1980) Szövegmutatványok Hatvan regionális köznyelvéből. Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok, 4. Budapest
- Hajba Renáta (2012) Regionális nyelvhasználat Szombathelyen. PhD értekezés, ELTE, Budapest.
- Kallmeyer, Werner (1987) Stadtsprache als ein Schwerpunkt soziolinguistischer Forschung in Europa. In: Soziolinguistics 1. 5. 80—99.
- Kálnási Árpád (1999) Cívis beszélgetések Debrecenből; KLTE Magyar Nyelvtudományi Intézet, Debrecen. (A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai)
- Kálnási Árpád (2005) Debreceni cívis szótár; Debrecen Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézet, Debrecen. (A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai)
- Kálnási Árpád (2009) Debreceni cívis szólások és közmondások; TKK, Debrecen, 2009

- Kiss Bernadett – Kiss Gábor – Miksné Mátyási Eszter (2016) Aranyigazságok. 3700 szólás Kresznerics Ferenc reformkori szótárából. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Kontra Miklós – Németh Miklós – Sinkovics Balázs (2017): Szeged nyelve a 21. század elején. Gondolat Kiadó, Budapest
- Lipp Tamás (1983) Diákregegy. Magvető, Budapest (Rakéta regénytár)
- Niederhauser, Jürg, (1990) Symposium: Verbale Kommunikation in der Stadt (Bern, 2.–4. Okt. 1989). In: Deutsche Sprache 18. 365–75.
- Rihtman-Augustin, Dunja (1984) Zágrábi városi folklór – kutatás, módszertan, eredmények. Ethnographia XCV. 465–72.
- Szabó Géza (1978) Regionális köznyelvi kutatás Szombathelyen. In: Molnár Károly szerk.: A Szombathelyi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei I. Szombathely. 131–138.
- Szabó Géza (1980) Regionális szókészleti kutatás Szombathelyen. Vasi Szemle 34: 104–139.
- Tóth Péter: Nevek, szóeredeztetések, népetimológiák Kresznerics Ferenc kézírataiban és szótárában. nevarchivum.klte.hu/nevarchivum/konyvtar/helynev/tanulmanyok/tothp.doc
- Végh József (1983) A békési nyelvjárás. In: Békés város néprajza. Szerk.: Dankó Imre. Békés Város Tanácsa, Békés, 253–76.
- Zilahi Lajos (1981) Regionális köznyelvi szövegek Orosházáról. Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 9. Budapest

JEGYZETEK

- 1 Maróti István irodalomtörténész, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársa, éveken át az Anyanyelv-ápolók Szövetségének főtitkára a szombathelyi főiskolán végzett.
- 2 A gyűjtést a szombathelyi főiskolán végeztem magyar szakosok között 2010–2012 között.
- 3 https://www.gyakorikerdesek.hu/kultura-es-kozosseg__nepszokasok__1208482-milyen-a-vas-megyei-tajszolas
- 4 Több helyen megtalálható, pl. itt: http://www.culturalcapitalcounts.eu/index.php/hu/szellemi-kulturalis-oeroekseg?area=7&category=0&country=0&search_string=&sent=1&detail=326
- 5 Saját gyűjtés.
- 6 A példák Kresznerics szótárából valók, ismerteti: Tóth Péter: Nevek, szóeredeztetések, népetimológiák Kresznerics Ferenc kézírataiban és szótárában. nevarchivum.klte.hu/nevarchivum/konyvtar/helynev/tanulmanyok/tothp.doc
- 7 Kresznerics példáinak forrása: Tóth Péter: Nevek, szóeredeztetések, népetimológiák Kresznerics Ferenc kézírataiban és szótárában. nevarchivum.klte.hu/nevarchivum/konyvtar/helynev/tanulmanyok/tothp.doc

Herczeg Ákos: Savaria régen és ma

Lutor Katalin: pitagorasz-tétel